

PATVIRTINTA
Kelmės rajono savivaldybės mero
2024 m. gegužės 24 d. potvarkiu Nr. M-285

KELMĖS KRAŠTO MUZIEJAUS 2023 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

VADOVO ŽODIS

Per ataskaitinius metus muziejus siekė ne tik vykdyti svarbiausią savo veiklą bet ir įsitraukė į projekto „Kelmės dvaro rūmų vidaus patalpų restauravimas ir naujos ekspozicijos įrengimas“, finansuojamo pagal Valstybės investicijų programą valstybės ir Kelmės rajono savivaldybės biudžeto lėšomis, vykdymą.

Pirmąjį 2023 m. pusmetį iki muziejaus išsikraustymo iš centrinių dvaro rūmų muziejaus veikla buvo vykdoma skiriant prioritetą svarbiausiems muziejaus renginiams ir istorinių datų paminėjimui. Birželio 23 d. Kelmės krašto muziejuje įvyko mokslinė konferencija „Vladas Putvinskis ir jo šeima šauliškoje veikloje“. Konferencija buvo skirta Lietuvos šaulių sąjungos įkūrėjo Vlado Putvinskio-Pūtvio 150-ųjų gimimo metų jubiliejui paminėti. Buvo išleistas elektroninis konferencijos pranešimų leidinys. Tą pačią dieną, buvo atidengta Atminimo lenta skirta 1863 m. sukilimo dalyviui, Vlado Putvinskio tėvui, Rapolui Putvinskiui atminti. Spalio mėn. 16–19 d. organizuotas renginių ciklas, skirtas Lietuvos Sąjūdžio 35-čiui paminėti. Kelmės krašto muziejus parengė ir Juozo Liaudansko dailės galerijoje pristatė nuotraukų ir spaudinių paroda „Sąjūdžio įvykiai Kelmėje“. Vyko gyvosios istorijos pamokos, diskusija „Ar Sąjūdis tik istorija?“.

Jau penkti metai Kelmės dvare vasaromis organizuojami koncertų ciklai „Muzikinės popietės Kelmės dvare“. 2023 m. įvyko trys koncertai: pasirodė šokių grupė „Rolling Box Band“, Panevėžio pučiamųjų orkestras „Garsas“ su solistais Laimute Česlauskaite ir Edgaru Davidovičiumi bei aktorių duetas Kristina Kazlauskaitė ir Saulius Bareikis. Šie, jau tradicija tampantys koncertų ciklai, ne tik prisideda prie vertingo kultūros paveldo objekto – Kelmės dvaro populiarinimo, bet kartu didina aukštos meninės vertės ir įvairių kūrybinės raiškos formų kultūros prieinamumą įvairioms visuomenės grupėms.

Vasaros pabaigoje muziejus turėjo išsikelti iš centrinių rūmų patalpų. Gana sėkmingai pasisekė įrengti Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijos skyriuje Vaiguvos Vlado Šimkaus mokykloje eksponatų saugyklos ir ten perkelti visus muziejaus eksponatus (31650 vnt.), kitas turtas buvo perkeltas į buvusios Maironių mokyklos patalpas. Muziejaus administracija persikėlė į Kelmės dvaro rūmų rūsių vieną patalpą, kita buvo palikta organizuoti muziejaus kameriniams renginiams ar parodoms. Šiuo sprendimu buvo pasiekta, kad muziejus nors ir minimaliai visų metų eigoje pasiliktų prieinamas lankytojams. Šiltuoju metų laiku lankytojai galėjo aplankyti svirno ir vartų pastatuose esančias ekspozicijas, dalyvauti muziejaus organizuojamuose tradiciniuose edukaciniuose užsiėmimuose ir renginiuose.

VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Kelmės krašto muziejaus veiklos strateginis tikslas: yra kaupti, saugoti, tirti ir populiarinti materialaus ir nematerialaus kultūros, istorijos, gamtos ir technikos paveldo vertybes, siekiant suteikti visuomenei pažinimo, ugdymo, studijų, kūrybiškumo sklaidos ir kokybiško laisvalaikio galimybes.

1. Muziejinių vertybių kaupimas, apskaita ir sklaida visuomenei.

1.1. Muziejinių vertybių kaupimas.

Per ataskaitinius metus muziejus įsigijo 775 eksponatus. Visi eksponatai pateko į pagrindinį fondą. Į nuotraukų rinkinį – 188, meno rinkinį – 8, etnografinį rinkinį – 6, istorijos rinkinį – 173, spaudinių rinkinį – 390, Užvenčio kraštotyros muziejų – 10 eksponatų.

Muziejaus ekspozicijų ir rinkinio papildymui nupirkti 5 eksponatai už 2300,00 Eur. Spaudinių rinkinys pasipildė: knyga „Dieve saugok Lenkiją“ Paryžius, 1834 m., knyga „Varšuvos filomatų įstatai“ Varšuva, 1830 m. Istorijos rinkinys pasipildė: sukilėlio biskvitine XIX a. pab.–XX a. pr. skulptūra, kapsuliniu XIX a. šautuvu. Meno rinkinys pasipildė: A. Seselsko paveikslu „Gruževskių palikimas“.

Muziejaus rinkiniai pasipildė nemokamai gautais šiais eksponatais: tarpukario Lietuvos spaudiniais – knygomis, brošiūromis, laikraščiais, žurnalais. XX a. pab., religinių kalendorių kolekcija., XX a. Kelmės rajono 6-7 dešimtmečio santuokų, vardynų, nuotraukų albumais, daiktais, naudotais Kelmės civilinės metrikacijos skyriaus darbuotojų civilinių apeigų metu, XX a. pr. – XX a. pab. nuotraukomis, Kelmės dvaro archeologinių kasinėjimų radiniais, bei V. Šimoliūno paveikslu „Konstantino Kurnatausko portretas“.

1.2. Muziejaus rinkinių tinkama apskaita, saugojimas, skaitmeninimas ir sklaida visuomenei.

Apskaitant muziejines vertybes, į pirminės apskaitos knygas įrašyti 775 eksponatai. Suinventorinta 614 eksponatų. Lygiagrečiai buvo vedama eksponatų rašytinė ir kompiuterinė apskaita. Muziejaus kompiuterinėje duomenų bazėje įvesti 558 nuskenuoti skaitmeniniai vaizdai. Į Lietuvos integralią muziejų informacinę sistemą LIMIS įkelta 391 vnt. eksponatų: suskaitmeninta XX a. vid. Užvenčio Kučinskių šeimos dokumentų rinkinio 50 eksponatų, archeologinių radinių – 123 eksponatai, XIX a. pab.–XX a. vid. nuotraukų rinkinio – 218 vnt.

Skaitmeniniai Kelmės krašto muziejinių vertybių vaizdai buvo panaudoti leidyboje: žurnale „Moteris“ Nr. 10, Kauno technologijos universiteto rengiamame leidinyje apie Lietuvos transporto istoriją „Kauno miesto autobusai“, Lietuvos heraldikos komisijai rengiančiai medžiagą dėl Lietuvos heraldikos tradicijų įtraukimo į nematerialaus kultūros paveldo sąvadą ir kt.

Vykdamas muziejaus rinkinių sklaidą ir plečiant virtualias paslaugas iš muziejaus fondų buvo parengtos 5 virtualios parodos ir virtuali viktorina „Neginkluotas antisovietinis pasipriešinimas“.

Atskiri muziejaus eksponatai buvo pateikti įvairioms kituose muziejuose rengiamoms parodoms: Sigitas Jagminas medžio skulptūra „Gedimino sapnas“ – Vilniaus miesto muziejuje parodai „Vilkas, bokštas ir bažnyčia. Vilniaus suvenyrai“, skirtai Vilniaus 700 metų jubiliejui, archeologiniai radiniai (kokliai) Biržų krašto muziejui „Sėla“, parodai „Molyje įamžinta istorija“ ir kt.

Siekiant krašto materialaus ir nematerialaus kultūros ir istorijos paveldo populiarinimo buvo parengta 16 publikacijų, kurios buvo atspausdintos laikraštyje „Bičiulis“ ir žurnale „Sietuvos“.

Muziejaus specialistai metų eigoje suteikė apie 23 konsultacijas, parengė 47 informacinius pranešimus. Pagal sutartį su Kauno kolegija priėmė muziejuje atlikti praktiką 1 studentą.

2. Kelmės krašto kultūros, istorijos ir etninių vertybių populiarinimas.

2.1. Ekspozicijų atnaujinimas.

Siekiant, kad nenutrūktų muziejaus edukacinė veikla Kelmės dvaro rūmų renovacijos metu į Kelmės dvaro vartų patalpą buvo perkelta Šiaurės Amerikos indėnų etnografijos ekspozicija. Buvo renkama medžiaga naujoms ekspozicijoms renovuotame Kelmės dvare.

2.2. Edukacinės veiklos vykdymas.

2023 m. muziejus siūlė lankytojams dalyvauti 37 skirtingose edukacinėse programose. Per metus pravesta 159 edukaciniai užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 3750 dalyvių. Populiariausiais lankytojų tarpe išliko edukaciniai užsiėmimai apie indėnus, tradicinę piemenėlių buitį ir žaidimus, teatralizuotas pasakojimas apie Gruževskių dvarą bei supažindinimo su kalėdiniais papročiais. „Kultūros paso“ projektui buvo pateikta 10 skirtingų edukacinių programų.

2.3. Švietėjiškų renginių organizavimas.

Muziejuje ir jo padaliniuose surengti 45 renginiai. Be jau minėtų renginių, skirtų svarbioms istorinėms datoms paminėti, buvo organizuoti tradiciniai muziejaus renginiai: Užgavėnės prie Kelmės dvaro svirno, Atvelykio šventė, „Europos muziejaus naktis –2023“, Teatro ir muzikos šventė Kelmės dvaro sodyboje, skirta Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienai paminėti. Prie Kelmės dvaro svirno vyko Žolinės popietė, menininkė Monika Čiučelytė organizavo archajiškų smilkalų kūrybos dirbtuvės iš lietuviškų žolynų. Pilietinė akcija buvo paminėta Jūros srities partizanų štabo Pužukų kaime 70-ųjų sunaikinimo metinių data. Muziejuje buvo paminėta Laisvės gynėjų diena, vyko Lietuvos valstybės atkūrimo diena skirtas renginys. Buvo organizuota Pilietiškumo pamoka-viktorina Kelmės rajono mokyklų mokiniams „1940-1953 m. trėmimai“, skirta minimiems Tremtinių ir politinių kalinių metams, 70 metų sukakčiai nuo Sovietų Sąjungos 1953 metais vykdytų paskutinių masinių okupuotos Lietuvos gyventojų trėmimų į Rytus. Organizuota Akcija „Atminties kelias“, skirta Lietuvos žydų genocido dienos paminėjimui. Paroda „Unikalūs Kelmės dvaro rūmų radiniai“ buvo paminėtos Europos paveldo dienos.

Užvenčio kraštotyros muziejuje buvo surengtas seminaras-diskusija „Vietos identiteto aktualumas. Praeitis. Dabartis. Ateitis“, dailėtyrininko Vytautas Tumėno paskaita „Tautinių simbolių raida ir kontekstai“, režisieriaus Justino Lingio Dokumentinio filmo „Lietuvos Prezidentas Aleksandras Stulginskis“ peržiūra. Žalpių kraštotyros muziejuje – popietė „Skambutis vėl kviečia“, skirta Žalpių mokyklos įkūrimo 105-osioms metinėms paminėti.

Muziejus glaudžiai bendradarbiavo su visuomeninėmis organizacijomis, Kelmės dvaro sodybos erdvėse organizavusiomis visuomenei kultūrinius renginius: vyko Tytuvėnų festivalio koncertas, visuomeninės organizacijos „Vaikystės svajonė“ organizuotas Kinas po atviru dangumi, Šeimų rudens šventė ir kt.

2023 m. muziejuje ir jo padaliniuose buvo surengtos 42 parodos. Didelio lankytojų dėmesio sulaukė istorinės parodos. Ypač reikšminga buvo XIX a. Lietuvos dailininko, kraštiečio Jono Zenkevičiaus tapybos darbų paroda. Šio iš mūsų krašto kilusio menininko darbai Kelmėje buvo rodomi pirmą kartą. Į Lietuvos dailės istoriją įėjęs dailininkas, žinomas kaip vienintelis Simono Daukanto portreto tapytojas, kurio atvaizdas naudojamas iki šių dienų. Parodos lankytojai galėjo pamatyti jo darbą „Italų berniukas su mandolina“, kuris įeina į Lietuvos dailės „Aukso fondą“. Dailininko darbai buvo surinkti iš Lietuvos nacionalinis dailės muziejaus, Lietuvos nacionalinis muziejaus, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto, bei Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos.

Kita artima Kelmės krašto žmonėms paroda buvo karo lakūno, politinio kario, dailininko primityvisto Aleksandro Kostkaus-Kostkevičiaus paroda „Iš debesų“. Dainininko kuris, kuri laiką yra gyvenęs Kelmėje paroda surengta bendradarbiaujant su Nacionaliniu M. K. Čiurlionio dailės muziejumi.

Šventinio minėjimo skirto Lietuvos valstybės atkūrimo dienai paminėti metu buvo pristatyta kilnojamoji paroda „O skambink per amžius vaikams Lietuvos...“. Paroda surengta bendradarbiaujant su Vytauto Didžiojo karo muziejumi.

Užvenčio kraštotyros muziejuje daug lankytojų sulaukė jungtinė festivalio „Užventis mene“ dalyvių individualių kūrybos darbų (meninė kalvystė, keramika, akvarelė) paroda „Ani tor kon pasakītė“.

Šaukėnų kraštotyros muziejuje per ataskaitinius surengta 15 parodų. Jų tarpe puikios tautodailininkų Stasės Kausteklienės, Reginos Abromavičienės, Ingos Žiogaitės, Gitanos Morkienės, Dainoros Macevičienės, Jurgitos Plindinaitės-Maljonienės kūrybos darbų parodos.

3. Muziejaus veiklos optimizavimas siekiant įgyvendinti įstaigos strateginius tikslus ir nustatytas funkcijas.

Siekiant pritraukti papildomų lėšų muziejaus veiklai buvo atliekama papildomo finansavimo paieška. 2023 m. Lietuvos kultūros tarybos lėšomis finansuoti buvo teikti 4 projektai. Finansavimas gautas 2 projektams: „Muzikinės popietės Kelmės dvare“, Mokslinė konferencija „Vladas Putvinskis ir jo šeima šauliškoje veikloje“

Metų eigoje buvo siekiama skatinti ir planingai įgyvendinti muziejaus darbuotojų gebėjimų ugdymą bei kvalifikacijos kėlimą, kad žinios, įgūdžiai ir kompetencijos būtų tinkamos, prisitaikant prie nuolat kintančių visuomenės keliamų reikalavimų muziejams. Muziejaus specialistai metų eigoje, dalyvaudami nuotoliniuose seminaruose, konferencijose, kursuose kėlė kvalifikaciją Lietuvos istorijos, etninės kultūros, eksponatų skaitmeninimo bei nematerialaus kultūros paveldo temomis.

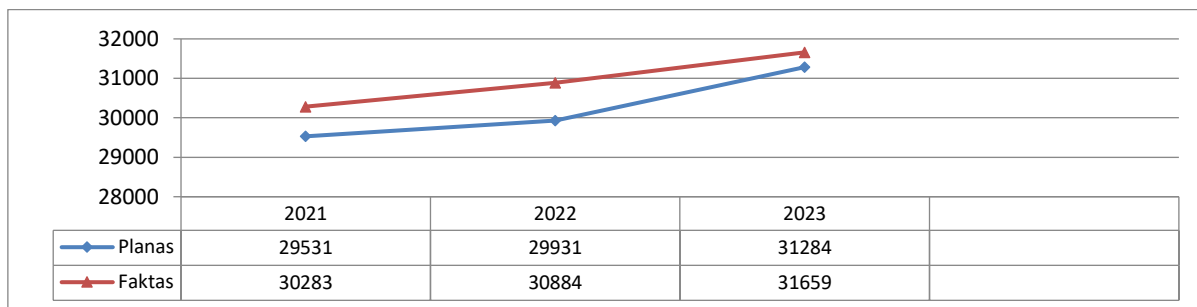
Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. lt. Linas Idzdelis apdovanojo muziejaus direktorę Danutę Žalpienę III laipsnio Šaulių sąjungos pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“. Kultūros dienos proga už įdomių ir prasmingų renginių bei priemonių organizavimą puoselėjant ir populiarinant rašytojos Marijos Pečkauskaitės-Šatrijos Raganos ir Nepriklausomybės akto signataro Jono Smilgevičiaus atminimą, Kelmės rajono savivaldybės Mero Padėkos raštu buvo apdovanota Kelmės krašto muziejaus padalinio Užvenčio kraštotyros muziejaus vyr. muziejininkė Milda Balvočiūtė-Knyzeliene. Muziejaus direktorė Danutė Žalpienė įvertinta Kelmės rajono savivaldybės Metų kultūros darbuotojo 2022 nominacija.

PAGRINDINIAI VEIKLOS REZULTATŲ VERTINIMO KRITERIJAI IR JŲ LYGINAMOJI ANALIZĖ

Pagrindiniai muziejaus veiklos rezultatų vertinimo kriterijai yra šie:

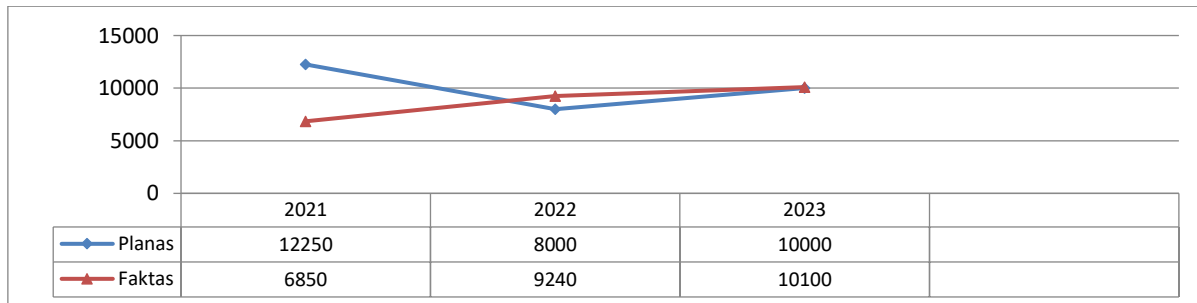
1. Saugomų eksponatų skaičiaus didėjimas (vnt.).
2. Per metus apsilankiusių muziejaus lankytojų skaičius didėjimas (vnt.).

1 grafikas. Saugomų eksponatų skaičiaus didėjimas (vnt.)

Eksponatų skaičiaus didėjimo rodiklis yra labai svarbus, nes nuo jo priklauso ekspozicijų turtingumas, jų atnaujinimo galimybės, o kartu ir paties muziejaus patrauklumas bei muziejų aplankančių lankytojų skaičius. Ekspozicijų atnaujinimas būtų žymiai geresnis, jeigu būtų galima daugiau įsigyti vertingų eksponatų. O tokių eksponatų galima įsigyti tik perkant iš privačių asmenų, kolekcionierių, antikvariatų arba aukcionų. Muziejus galėtų geriau vykdyti istorijos ir kultūros vertybių kaupimo funkciją, jeigu iš Kelmės r. savivaldybės biudžeto būtų skiriamos lėšos eksponatams įsigyti. Paskutinius tris metus eksponatų įsigyta tik už lėšas, gautas už muziejaus suteiktas paslaugas: 2021 m.– 846 Eur, 2022 m. – 3482 Eur, 2023 m.– 2300,00 Eur

2 grafikas. Per metus apsilankiusių muziejaus lankytojų skaičius (vnt.)

Per ataskaitinius metus muziejuje apsilankiusių lankytojų skaičius nežymiai padidėjo, nors jau nuo vasaros prasidėjo projekto „Kelmės dvaro rūmų vidaus patalpų restauravimas ir naujos ekspozicijos įrengimas“ rangos darbai ir buvo uždarytos ekspozicijos esančios centriniuose dvaro rūmuose. Muziejus dėjo visas pastangas siekdamas II-ame pusmetyje neprarasti nors edukacinių užsiėmimų dalyvių. Tam pasiekti ir toliau, uždarius centrinius rūmus, buvo organizuojami edukaciniai užsiėmimai dvaro sodybos teritorijoje bei Kelmės dvaro rūmų rūsių patalpoje. Todėl pravedamų edukacinių skaičius tik nežymiai sumažėjo, tai rodo 3 grafikas.

3 grafikas. Pravestų edukacinių užsiėmimų skaičius (vnt.)

PATVIRTINTŲ ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS

1 lentelė. Patvirtintų asignavimų panaudojimas

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų planas	Asignavimų planas*, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui	Panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų asignavimų plane, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui, dalis (proc.)**
2.2.5.3	Viešųjų darbų vykdymas	3789	3789	3789	100,00
3.1.3.2	Kelmės krašto muziejaus ir filialų veiklos finansavimas	275290	275290	275250,62	99,99

Kelmės krašto muziejus, vykdydamas projektinę veiklą bei organizuodamas moksleiviams patrauklias edukacines programas, papildomai šalia finansavimo iš Kelmės r. savivaldybės biudžeto, muziejaus veiklai gavo 30671,56 Eur. Tame tarpe: Lietuvos kultūros rėmimo fondo – 6500 Eur, specialiosios programos lėšos už suteiktas paslaugas ir parduotas prekes – 15945,06 Eur, lėšos gautos

už paslaugas iš kitų biudžetinių įstaigų – 4460 Eur (iš jų pagal Kultūros paso programą – 3712 Eur), fizinių ir juridinių asmenų parama – 336,50 Eur.

Muziejaus ilgalaikio materialiojo turto likutinės vertės pagal 2023-12-31 apskaitos duomenis: negyvenamieji pastatai – 93830,39 Eur, infrastruktūros statiniai – 155129,98 Eur, mašinos ir įrenginiai – 2484,28 Eur, transporto priemonės – 2466,48 Eur, baldai, biuro įranga ir kitas ilgalaikis materialusis turtas – 17331,93 Eur, kultūros ir kitos vertybės – 561252,40 Eur.
